

**Homilie Mgr. Patrick Hoogmartens bij de feestelijke viering
van 100 jaar overbrenging van Pater Valentinus naar zijn grafkapel
dinsdag 11 augustus 2026 – Minderbroederskerk Hasselt**

Dierbare broeders en zusters,
Goede vrienden van het Heilig Paterke,

Zoals pater Valentinus, zélf van Tongeren zijnde, heb ik als kind vaak over hem gehoord:

- Een zekere pater Bernulf van de Tongerse Minderbroeders, (in onvervalst Tongers, altijd “páter kapeláán” genoemd), leerde mij als 10-jarige misdienaar het confiteor in het Latijn te bidden.
En hij leerde aan zijn misdienaars: bij de consecratie moet je opkijken naar de opgeheven hostie zoals pater Valentinus dat deed: met eerbied en dankbaarheid.
- Daarna, met de leidingsploeg van de KSA, gingen we met de papierslag in het begin van de Maastrichterstraat, oud papier ophalen aan een huis met een bronzen plaat, “hier werd geboren Louis Paquay, pater Valentinus van Hasselt”.
- Vanuit die tijd stamt ook het gezegde: “Al wie het in Hasselt gemaakt heeft, komt van Tongeren”. Het doelde op gouverneur Roppe, ooit advocaat in Tongeren, op Mgr. Heusschen, de eerste bisschop van Hasselt en dan natuurlijk op de meest bekende van allen, het Heilig Paterke van Hasselt. In 30 kranten en tijdschriften van zijn tijd werd immers melding gemaakt van zijn overlijden.

Later, als seminarist, wonende bij de Minderbroeders van Sint-Truiden, zag ik daar de foto's van de uitvaart van pater Valentinus: de overbrenging van het stoffelijk overschot, zo werd mij verteld door een minderbroeder van Sint-Truiden, leek meer op de overbrenging van een relik dan op een begrafenis.

Het volk had duidelijk in de bescheiden pater Valentinus, de vurige predikant, de trouwe biechtvader iets van heiligheid bespeurd, zoals dat onlangs nog gebeurde met paus Johannes Paulus II of met koning Boudewijn.

Het volk heeft goede voelhoorns. Het weet echtheid van schijn te onderscheiden. Niet voor niets werd pater Valentinus in 1970 eerst door paus Paulus VI eerbiedwaardig en later door paus Johannes Paulus II in 2003 zalig verklaard. We waren er toen met velen uit Hasselt bij aanwezig.

Wat was zo fascinerend aan pater Valentinus, dat jaren later de forse roep weerklonk om zijn lichaam terug te brengen tussen zijn mensen, in het hart van de stad waar hij 50 jaar geleefd had?

- 1) Louis Paquay was blijkbaar al van in zijn jeugd vróóm. Maria was van kindsbeen af voor hem een Oorzaak van Blijdschap. Hij behield die spontane vroomheid, maar hij liet ze verrijken door de theologie die hij studeerde en de lectuur die hij ijverig onderhield.

Als Franciscaan wilde hij onthecht leven, innerlijk én uiterlijk arm. Hij stond daarom ook niet graag op foto's. Maar hij kon toch met heldere ogen en een milde glimlach naar de wereld kijken.

Hij werd erg aangesproken door Johannes Berchmans, die de klemtoon legde op de dagelijkse plichts vervulling en door Franciscus van Sales, die hem hielp in die dagelijkse plicht bijna een perfectie te bereiken.

De vroomheid die - zoals Paulus schreef aan de Korinthiërs - door de wereld soms als dwaas wordt beschouwd, leidde bij pater Valentinus tot wijsheid. "Christus werd zijn wijsheid", hoorden we Paulus zeggen.

2) Maar pater Valentinus werd vooral bekend om zijn biddende houding én om de wijze waarop hij biechtvader was.

a. Het gebed van pater Valentinus vertrok vanuit de eucharistie, waarin hij zich met heel zijn wezen verbonden had. Soms stokte zijn voorgaan in de eucharistie, gewoon omdat hij ontroerd was door Jezus, die zijn leven voor ons heeft geófferd.

Na de eucharistie kon hij ook langdurig het Heilig Sacrament aanbidden. Hij deed dit gewoonlijk geknield en met vurige ogen. Hij beleefde er de innige verbondenheid met de Liefde van God, die Jezus ons heeft getoond. Als man van gebed kon hij blijkbaar “de dingen van hierboven” in de diepte smaken en in zijn hart opnemen.

b. Vandaaruit preekte pater Valentinus graag retraites in kloosters in het Vlaamse land. In de missen van de Onze-Lieve-Vrouwekerk, waar hij het meest thuis was, preekte hij graag vanuit de Schrift, maar hij betrok er altijd beelden bij vanuit het dagelijks leven.

Dat God het ene “oor” van de mand die ons leven is, draagt, (- zoals we hoorden als tweede lezing uit een toespraak van pater Valentinus -) is mooi gevonden.

Tegelijk is het een krachtige oproep om met God mee te werken en om met Hem mee de lasten van het leven te dragen.

En dan was er die bekende oproep van Pater Valentinus:

“Begin er vandaag aan, morgen zult ge er blij om zijn!”

Pater Valentinus kon de mensen in het hart raken. Zoals hij dat ook deed in een homilie over de Verloren Zoon.

“Wat jammer dat hij (de Verloren Zoon) onze moeder – hij bedoelde de moeder van Jezus, Maria – niet heeft gekend.

Hij zou niet verloren gelopen zijn...”!

Valentinus kon de Schriften zo vertolken en combineren, dat hij de harten raakte en mensen op de weg zette van een concreet geloof in hun leven van elke dag.

- c. Tenslotte, natuurlijk, werd pater Valentinus het meest bekend als biechtvader van velen. Duizenden uren heeft hij doorgebracht aan zijn biechtstoel in de Virga Jessebasiliek. Vaak schoven er hele rijen biechtelingen aan. Pater Valentinus heeft zowat àlles gehoord wat er in een mensenleven goed of verkeerd kan gaan. Hij hielp de mensen om het voor God te brengen en om dan weer met een propere lei verder te kunnen gaan. Zo gebruikte hij volop de macht die Jezus in het evangelie dat we hoorden, aan mensen, aan de apostelen gaf, namelijk de macht om zonden te vergeven.

Als biechtvader was hij daarbij mild. Hij toonde vóór alles Gods barmhartigheid. Hij kende de geheimste plooien van het menselijk hart. Maar vanuit zuivere beginselen, vanuit een levenslange ervaring en vooral door zijn innige verbondenheid met God straalde hij in het sacrament van de verzoening helemaal Gods barmhartigheid uit.

Hij stelde geen overbodige vragen. Hij legde geen te zware penitenties op. Soms vroeg hij de biechteling hem als penitentie enkel ná te zeggen: "Heilig hart van Jezus, ik heb vertrouwen in U", en: "Zoet hart van Maria, wees gij mijn zaligheid".

Wie dit vertrouwen in Jezus en deze zaligheid van Maria oprecht in zijn leven integreerde, zette meteen grote stappen in het geloof en op de weg naar de heiligheid.

Vele mensen uit de tijd van het heilig Paterke hebben zich aan hem, maar vooral aan zijn geloof vastgeklampt.

Hij kon met enkele woorden onrustige of beproefde mensen hoop geven: "Ween niet, uw kind is in de hemel."

Velen vroegen hem om bijstand aan hun sterfbed. Als zij de indruk hadden dat zij een te kleine penitentie kregen, zei hij: "Ik doe zélf wel het overige". Zo trok hij rond, met zijn handen in zijn brede Franciscaanse mouwen, werkelijk als een Dienaar Gods.

Het is dan ook meer dan begrijpelijk dat Hasselaren ervoor ijverden hun heilig Paterke opnieuw in hun midden te hebben. Niet meer op een koud kerkhof, maar in een nieuwgebouwde fraaie en intieme kapel, waarin zijn beeltenis centraal staat opgesteld voor het altaar.

Velen strelen daar zijn hoofd of zijn voeten, om “het heilige” aan te raken dat zij ervoeren in het leven van de Zalige Valentinus. Dáár bij hem, danken zij om een verkregen gunst of bidden zij voor een persoonlijke intentie.

Intussen draait onze wereld verder, in een helse vaart. Vandaag zijn er de oorlogen of natuurrampen. Morgen is er de zonsverduistering, overmorgen is er het gewone leven met werk en school. Altijd zal de mens op zoek zijn naar zingeving en naar houvast.

- Om ons in onze tijd te helpen in onze zoektocht naar zin, bracht paus Franciscus de Heilig Hart devotie opnieuw bij de tijd door zijn exhortatie “Dilexit nos”.
- En paus Leo geeft in zijn encycliek “Dilexi te” ons opnieuw de opdracht om de armen lief te hebben.
- Zo zullen ook de minderbroeders-franciscanen ongetwijfeld, ook vanuit het Franciscaans jubeljaar van de 800ste sterfdag van Sint-Franciscus, nieuwe wegen zoeken om ons te helpen eigentijds te leven en vróóm tegelijk.

Het is de Heilige Franciscus zélf, die ook het wereldse heeft gekend, die de kleine Louis Paquay uit Tongeren uiteindelijk wist te overhalen om zijn leven aan God te geven.

Moge de Heilige Franciscus ons ook voor onze tijd nieuwe minderbroeders of priesters en derde Ordelingen geven, die ons bijstaan op de weg van de heiligheid. Want daar ligt de roeping van elke mens. En daar ligt ook onze diepste vreugde.

Vrede en alle goeds!

Amen.